
CTR | 40MW Elkedel

Levering og installation af elkedelanlæg

Særlige betingelser

Projekt nr   20160014

Version

1.0 / 23032017

Udarbejdet for:

CTR I/S
Stæhr Johansens Vej 38
2000 Frederiksberg
Att.: Jan Hindsbo
JAH@ctr.dk

Udarbejdet af:

Jesper Peter Menne Baunsgaard
jesper@ingenioerhuse.dk
INGENIØR HUSE
Michael Drewsens Vej 23
DK-8270 Højbjerg
8611 8596
Info@ingenioerhuse.dk | www.ingenioerhuse.dk
CVR-NR. 37967432

Kontrolleret af:

Rasmus Fauerholdt
rasmus@ingenioerhuse.dk

INDHOLD

INDLEDNING	4
A. AFTALEGRUNDLAGET	6
B. SIKKERHEDSSTILLELSE OG FORSIKRING	10
C. ENTREPRISENS UDFØRELSE	14
D. BYGHERRENS BETALINGSFORPLIGTELSE	25
E. TIDSFRISTSFORLÆNGELSE OG FORSINKELSE	30
F. ARBEJDETS AFLEVERING	34
G. MANGLER VED ARBEJDET	36
H. 1- OG 5-ÅRS EFTERSYN	42
I. SÆRLIGT OM OPHÆVELSE	44
J. TVISTER	49

INDLEDNING

ALMINDELIGE BETINGELSER FOR TOTALENTREPRISER (ABT93)

er med nedenstående præciseringer og fravigelser gældende for totalentreprisen, herunder eventuelle aftalte ekstraarbejder.

Afsnittene er bygget op på den måde, at venstre spalte på siderne indeholder den komplette tekst i ABT93, mens der i højre spalte er anført de præciseringer og fravigelser, der hører til de enkelte punkter.

Nedenstående tillæg/fravigelser går forud for ABT93

Almindelige Betingelser for Totalentreprise
– ABT93

Bygherres ændringer

Udfærdiget af Boligministeriet den 22.
december 1993

“Almindelige Betingelser for Totalentreprise” er udfærdiget efter indstilling af et udvalg, nedsat af Boligministeriet, med repræsentation for:

- Boligselskabernes landsforening
- Byggefagenes kooperative landssammenslutning
- Byggesocietetet
- Dansk industri (tidligere industrirådet) og det danske håndværkskammer
- Entreprenørforeningen
- Håndværksrådet
- Praktiserende arkitekters råd og foreningen af rådgivende ingeniører
- Amtsrådsforeningen og kommunernes landsforening, Københavns kommune og Frederiksberg kommune
- Boligministeriet
- Samordningsudvalget vedr. den statslige ejendomsforvaltning
- (SEF) (tidligere koordinationsudvalget vedr. statsbyggeri (KVS))
- Trafikministeriet
- Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed

Indhold

- A. Aftalegrundlaget
- B. Sikkerhedsstillelse og forsikring
- C. Entreprisens udførelse
- D. Bygherrens betalingsforpligtelse
- E. Tidsfristforlængelse og forsinkelse
- F. Arbejdets aflevering
- G. Mangler ved arbejdet
- H. 1- og 5-års eftersyn
- I. Særligt om ophævelse
- J. Tvister

A. AFTALEGRUNDLAGET

Almindelige bestemmelser

§1	Almindelige Betingelser for Totalentreprise finder anvendelse på totalentrepriseraftaler indenfor bygge- og anlægsvirksomhed.	ABT93 er valgt som kontraktgrundlag for kontrakten vedrørende " Levering og installation af el-kedelanlæg" for CTR
Stk.2.	Ved "totalentreprise" forstås i disse betingelser en entreprise, der omfatter den væsentligste del af projekteringen og de fleste øvrige ydelser ved byggeriet eller anlægget.	I det følgende anvendes betegnelsen "entreprenøren" om den vindende tilbudsgiver", mens betegnelsen "bygherre" anvendes om CTR. "Totalentreprisekontrakten" skal forstås som en henvisning til det kontraktudkast, som indgår i udbudsmaterialet. Med "entreprisen" menes i det følgende de arbejder og ydelser, som entreprenøren skal udføre under totalentreprisekontrakten og dennes bilag.
Stk.3.	Fravigelse af betingelserne gælder kun, når det tydeligt og udtrykkeligt angives, på hvilke punkter fravigelse skal ske.	Denne højre spalte indeholder Bygherrens fravigelser og tilføjelser ("supplerende vilkår") til ABT93. Ved modstrid eller anden fortolkningstvivi mellem ABT 93 og i de højre spalte anførte supplerende vilkår, gælder de supplerende vilkår forud for ABT 93.
Stk.4.	Medmindre andet er angivet, indbefatter beløbsangivelser ikke mer-værdiafgift (moms).	
Stk. 5.	Hvis ikke andet er bestemt, forstås ved arbejdsdage alle mandage til og med fredage, der ikke er helligdage. Alle dokumenter affattes på dansk, og alle betegnelser med hensyn til mønt, mål og vægt er danske. For- handlinger, herunder på byggemøder, skal foregå på dansk. Hvis der tillige udfærdiges dokumenter på et andet sprog, og der er uoverensstemmelse i forhold til den danske tekst, gælder den danske tekst. Retsforholdet skal i det hele behandles efter dansk rets regler.	Tilbuddet skal afgives skriftligt på dansk. Produktblade vil dog blive accepteret på engelsk. Retsforholdet skal i det hele behandles efter dansk rets regler, dog ikke dansk rets

internationalprivatretlige regler.

Ved "arbejdet" forstås i disse betingelser også projektet, og ved "underentreprenører" også rådgivende teknikere antaget af entreprenøren

Bygherrens udbud

§ 2.	Ved udbud forstås bygherrens opfordring til at fremkomme med tilbud.	Ad § 2, stk. 1 tilføjes: Arbejdet udbydes til fast pris og tid med en fastprisperiode på 12 måneder fra tilbudsdagen. De bestemmelser i Energistyrelsens cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder, som skal være gældende for entreprisen, er indarbejdet i udbudsmaterialet, og cirkulæret er derfor ikke en del af aftalegrundlaget.
Stk. 2.	Der bydes på grundlag af de oplysninger og krav, som indeholdes i udbudsmaterialet. Dette materiale skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelsernes omfang og indhold. Bygherren påser, at oplysninger og krav ikke er i strid med lovgivningen, andre offentlige forskrifter, servitutter og andre lignende rettigheder over ejendommen.	Ad § 2, stk. 2 tilføjes: Der henvises til udbudsbeskrivelse. Tegninger og beskrivelser supplerer hinanden, og enhver ydelse skal medregnes i tilbuddet, uanset om den kun er angivet et af stederne.
Stk. 3.	Udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan. Der kan fastsættes en frist for tilvejebringelse af nødvendige tilladelser fra myndighederne, jf. § 24, stk. 1, nr. 6.	Ad § 2, stk. 3, tilføjes: Der henvises til Totalentreprisekontrakten.
Stk. 4.	Udbudsmaterialet skal indeholde oplysning om eventuelle fortidsminder på ejendommen, jf. § 16.	
Stk. 5.	Ved udbud i konkurrence angives, hvilke forhold bygherren tillægger betydning ved bedømmelsen af tilbuddene. Nedsættes et	

bedømmelsesudvalg, skal dets sammensætning angives.

- Stk. 6. Ved udbud i konkurrence oplyses størrelsen af det vederlag, der betales for hvert tilbudsprojekt. Vederlaget udbetales til alle tilbudsgivende umiddelbart efter bedømmelsen. Det vederlag, der tilfalder den tilbudsgiver, der får entreprisen, fradrages i entreprisensummen ved første udbetaling.

Entreprenørens tilbud

- § 3. Når flere i forening giver tilbud, er dette bindende én for alle og alle for én.

- Stk. 2. Vedståelsesfristen for tilbud i konkurrence er 40 arbejdsdage fra tilbudenens åbning. Vedståelsesfristen for andre skriftlige tilbud er 40 arbejdsdage fra tilbuddets datering.

- Stk. 3. Den, hvis tilbud ikke antages, kan forlange sit tilbud samt sine tegninger, beregninger og beskrivelser tilbageleveret.

- Stk. 4. Opfyldelsen af myndighedskrav, som fremgår af lovbestemmelser, bygningsreglementet, normer eller andre alment gældende forskrifter, er omfattet af tilbuddet.

- Stk. 5. Hvis bygherren ikke har fastsat en frist for tilvejebringelse af nødvendige tilladelser fra myndighederne, jf. § 2, stk. 3, kan entreprenøren fastsætte sådan frist i tilbuddet, jf. § 24, stk. 1, nr. 6.

- Stk. 6. Udgifter i forbindelse med overholdelse af privatretlige rettigheder er medregnet i

§ 3, stk. 2 udgår og erstattes med:
Vedståelsesfristen for tilbud i konkurrence er 90 arbejdsdage tilbudsfristens udløb.

Ad § 3, stk. 4 tilføjes:
Entreprenørens tilbud skal omfatte årstidsbestemte vinterforanstaltninger.

tilbuddet, i det omfang disse fyldestgørende fremgår af udbudsmaterialet.

Stk. 7. Tilbudssummen indeholder betaling for bygherrens anvendelse af tilbudsprojektet til entreprisens gennemførelse og den yderligere projektering, der er nødvendig herfor. I øvrigt har tilbudsgiver i forhold til bygherren alle rettigheder til projektet.

Stk. 8. Hvis der indhentes mere end 2 tilbud, indgives tilbuddene i lukkede kuverter, der åbnes på et forud fastsat tidspunkt. Hvis tilbudssummen er forlangt indgivet i særskilte kuverter, fastsættes forud også et tidspunkt for åbning af disse. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbud og priskuverter og til at blive gjort bekendt med tilbudssummerne.

§ 3, stk. 8 udgår og erstattes med: Fremgangsmåden ved modtagelse og åbning af tilbud fremgår af udbudsbetingelser.

Stk. 9. Umiddelbart efter afslutning af bedømmelsen af de indkomne tilbud - herunder eventuel teknisk afklaring - og inden indledning af kontraktforhandlinger orienteres de bydende skriftligt om, hvilken entreprenørs tilbud, bygherren finder fordelagtigst.

§ 3, stk. 9 udgår

Entreprisefølgende

§ 4. Aftale om udførelse af en totalentreprise træffes ved skriftlig accept af det afgivne tilbud eller ved et særligt dokument. Der skal henvises til de dokumenter, som har dannet grundlag for aftalen.

Ad §4 entreprisefølgende, læs totalentreprisekontrakt

Stk. 2. Eventuel stempelpligt påhviler bygherren.

B. SIKKERHEDSSTILLELSE OG FORSIKRING

Entreprenørens sikkerhedsstillelse

- § 6. Medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet, skal entreprenøren senest 8 arbejdsdage efter entrepriseaftalens indgåelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser over for bygherren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden betryggende måde.
- Stk. 2. Indtil aflevering har fundet sted, skal den stillede sikkerhed svare til 15 pct. af entreprisensummen. Herefter skal sikkerheden svare til 10 pct. af entreprisensummen.
- Stk. 3. Sikkerheden nedskrives, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 1, til 2 pct. af entreprisensummen 1 år efter afleveringstidspunktet, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald nedskrives sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.
- Stk. 4. Sikkerheden ophører 5 år efter afleveringstidspunktet, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 1, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald ophører sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.
- Stk. 5. Forholdsmæssig frigivelse af sikkerheden skal ske ved afsnitsvis aflevering.
- Stk. 6. Hvis bygherren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til entreprenøren og garanten med nøje angivelse af arten og omfanget af den påståede
- Ad §6 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten
- Ad § 6, stk. 1 tilføjes:
Sikkerhedsstillelse kan udelukkende ydes i form af betryggende bankgaranti, sparekassegaranti eller kautionsforsikring og skal udformes efter den standardformular (005 CTR 40MW EKA Sikkerhedsstillelse), der er vedhæftet som bilag til totalentreprisekontrakten.

misligholdelse samt størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til bygherren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre entreprenøren forinden over for Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om bygherrens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

- Stk. 7. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle krav, som bygherren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder og tilbagebetaling af for meget udbetalt entreprisenum.

Bygherrens sikkerhedsstillelse

§ 7.	Hvis entreprenøren kræver det, skal bygherren ved private arbejder senest 8 arbejdsdage efter kravets fremsættelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine betalingsforpligtelser over for entreprenøren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden, betryggende måde.	§ 7 udgår og erstattes med: Bygherren stiller ingen sikkerhed.
Stk. 2.	Sikkerheden skal svare til 3 måneders gennemsnitsbetaling - dog mindst 10 pct. af entreprisenummen - udregnet således, at entreprisenummen fordeles ligeligt på det antal måneder, som i aftalen er fastsat for arbejdets udførelse. Entreprenøren kan ved udvidelse af aftalen med ekstraarbejder i henhold til § 14 kræve sikkerheden forøget, hvis vederlaget for samtlige ekstraarbejder - bortset fra de	

allerede betalte - overstiger det halve af 1 måneds gennemsnitsbetaling ifølge den oprindelige aftale.

- Stk. 3. Hvis entreprenøren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til bygherren og garanten med angivelse af størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til entreprenøren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre bygherren forinden over for Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om entreprenørens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.
- Stk. 4. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle de krav, som entreprenøren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder.

Forsikring

§ 8.	Bygherren tegner og betaler sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. På entreprenørens anmodning skal denne og eventuelle underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolice. Forsikringen skal omfatte samtlige entreprenørers arbejde på den bygning eller det anlæg, entrepriseaftalen vedrører. Ved om- eller tilbygning skal forsikringen dække skade på arbejdet samt på den bygning eller det anlæg, der er	Ad §8 entrepriseaftalen, læs totalentreprisekontrakt

---

genstand for om- eller
tilbygning.

Stk. 2. Offentlige bygherrer kan kræve sig stillet som selvforsikrer.

Ad § 8, stk. 2 tilføjes: Der henvises til totalentreprisekontrakt afsnit om forsikring.

Stk. 3. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører skal have sædvanlig ansvarsforsikring for skader, for hvilke der er ansvar efter dansk rets almindelige regler. Entreprenøren skal på anmodning dokumentere, at forsikringen er i kraft.

§ 8, stk. 3 tilføjes: Der henvises til totalentreprisekontrakt afsnit om forsikring.

C. ENTREPRISENS UDFØRELSE

Arbejdsplan og afsætning

<p>§ 9. Entreprenøren skal snarest muligt i samarbejde med bygherren udarbejde en arbejdsplan.</p>	<p>§ 9, stk. 1 tilføjes: Krav til entreprenørens arbejdsplan Udbudsbeskrivelsen</p> <p>Hvis det konstateres, at entreprenøren ikke overholder arbejdsplanen, skal denne tilføre entreprisen flere ressourcer og redegøre for, hvilke tiltag der iværksættes for at bringe udførelsen tilbage på planen.</p> <p>Bygherre kan pålægge entreprenøren at forcere arbejdet. Vilkår herfor, herunder betaling, skal aftales inden forcering påbegyndes.</p>
<p>Stk. 2. Entreprenøren foretager alle afsætninger, medmindre andet er aftalt.</p>	<p>Ad § 9, stk. 2 tilføjes: Bygherrens afsætning fremgår af Udbudsbeskrivelsen</p>

Entreprenørens ydelse

<p>§ 10. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15. Materialer skal - for så vidt disses beskaffenhed ikke er anført - være af sædvanlig god kvalitet.</p>	<p>Ad § 10, stk. 2 tilføjes: Omfanget af bygherreleverancer mv. er angivet i Udbudsbeskrivelsen</p>
<p>Stk. 2. Entreprenøren skal levere alle materialer og præstere alle fornødne biydelser til arbejdets færdiggørelse.</p>	
<p>Stk. 3. Materialer og andre leverancer, som er bestemt til indføjelse i arbejdet, skal leveres af entreprenøren uden ejendomsforbehold. Når de pågældende genstande er leveret på byggepladsen, tilhører de bygherren.</p>	

- Stk. 4. Materialer og andre leverancer til arbejdet skal være leveret med 5 års leverandøransvar for mangler ved leverancen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 2. Ansvarsperioden regnes fra afleveringen af arbejdet og begrænses således, at leverandørens ansvar ophører senest 6 år efter levering til lager eller videresalg. Leverandøren skal endvidere have anerkendt, dels at mangelskrav under de i § 5, stk. 5, nævnte omstændigheder skal kunne gøres gældende direkte mod leverandøren, dels at tvister vedrørende mangler ved en leverance kan behandles ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed. Tilsvarende gælder rådgivende teknikere antaget af entreprenøren, jf. § 1, stk. 8.
- Stk. 5. Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i stk. 4, hvis dette vil medføre betydelig merudgift for ham eller væsentlig forsinkelse af arbejdet, eller det ved mindre omfattende leverancer vil være besværligt at kontrollere overholdelsen af bestemmelsen. Bygherren skal ved væsentlige leverancer have meddelelse om undladelsen.
- Ad § 10 stk. 4 tilføjes: Bemærk, at § 36, stk. 3, nr. 2 udgår.

Projektgennemgang, dokumentation og prøver

- § 11. Projektgennemgang foretages, såfremt en af parterne ønsker det. I entrepriseaftalen kan fastsættes bestemmelser om arten og omfanget af prøver og om den dokumentation for arbejdets udførelse, for udførte anlæg, for anvendte materialers oprindelse og
- Ad § 11, stk. 1 tilføjes: I øvrigt henvises til Udbudsbetingelser

-
- egenskaber og for udførte prøver, som entreprenøren skal afgive. Bestemmelser herom kan indgå i en udbudskontrolplan. Deltagelse i projektgennemgangen samt tilvejebringelse af dokumentationen og prøverne er et led i entreprenørens ydelse.
- Stk. 2. Bygherren kan under arbejdets udførelse og ved afleveringen forlange yderligere prøver. Også i sådanne tilfælde skal entreprenøren stille fornødent mandskab til disposition ved prøvernes udtagning og undersøgelse. Hvis de yderligere prøver viser kontraktsmæssig ydelse, skal bygherren betale herfor som ekstraarbejde. I modsat fald skal entreprenøren betale bygherrens udgifter.
- Stk. 3. Entreprenøren skal give bygherren og dennes tilsyn adgang til de arbejdspladser og produktionssteder, hvor arbejdet udføres. Bygherren kan endvidere kræve de oplysninger, der er nødvendige til at bedømme ydelsen.
- Ad § 11 stk. 3 tilføjes: Bygherren har uindskrænket ret til at foretage inspektion/audit af entreprenørens leverandører eller underentreprenører.
- Der henvises til CTR's CSR regelsæt.
- Ved 'arbejdspladser og produktionssteder' forstås der hvor tilbudsgiver udfører arbejdet, og ikke en evt. fabrik eller anden form for produktionsenhed.
- Stk. 4. Bygherren og dennes tilsyn kan under arbejdets gang kassere ikke kontraktsmæssige arbejder eller materialer. Denne kassation skal ske så hurtigt som muligt.
- Ad § 11, stk. 4 tilføjes: Ved kassation af et stykke arbejde har entreprenøren pligt til at forcere arbejdet, således at tidsplanen overholdes. Eventuelle ekstraudgifter er bygherren uvedkommende.
- Bygherren og dennes tilsyn har ret til at stoppe arbejdet, hvis de specifikke sikkerhedsmæssige og/eller miljømæssige krav til udførelsen, for eksempel vedrørende støj, støv og vibrationer, ikke overholdes.
- Stk. 5. Entreprenøren skal løbende foretage oprydning og rømning

og skal omgående fjerne kasserede materialer fra byggepladsen.

Arbejdets forringelse m.v. Vedligeholdelse

<p>§ 12. Forringes, ødelægges eller bortkommer arbejdet eller dele af dette inden afleveringen, skal entreprenøren for egen regning sørge for kontraktsmæssig ydelse, medmindre forholdet kan henføres til bygherren. Hvis bygherren leverer materialer til entreprenørens arbejde, gælder det samme vedrørende disse i tiden fra entreprenørens modtagelse heraf og indtil arbejdets aflevering.</p>	<p>Ad § 12, stk. 1 tilføjes: Disse forpligtigelser gælder ligeledes ved regningsarbejder.</p> <p>Stilladser, byggeriet og andre byggepladsforanstaltninger skal sikres forsvarligt mod uautoriseret adgang, hærværk og tyveri.</p>
<p>Stk. 2. Skader, som entreprenører forvolder på hinandens arbejde, materialer og materiel, er bygherren uvedkommende.</p>	
<p>Stk. 3. Entreprenøren skal vedligeholde det udførte arbejde indtil afleveringen.</p>	
<p>Stk. 4. For arbejder eller dele af disse, der tages i brug før afleveringen, gælder reglerne i stk. 1-3 indtil ibrugtagningen.</p>	<p>Ad § 12, stk. 4 tilføjes: Arealer, der ibrugtages af bygherren før aflevering, skal sammen gennemgås af entreprenør og tilsyn for registrering af eventuelle mangler svarende til proceduren ved aflevering. Gennemgangen begrænser ikke bygherrens ret til at påpege yderligere mangler ved arbejdet i forbindelse med afleveringen. Eventuelle mangler dokumenteres i en ibrugtagningsprotokol, der underskrives af entreprenør og bygherre.</p>

Forhold til myndigheder

---

§ 13. Entreprenøren sørger for nødvendig godkendelse af projektet og for at underrette bygherren i fornødent omfang herom. I det omfang, det aftales, at entreprenøren tillige skal afholde udgifterne til gebyrer m.v. i forbindelse hermed, reguleres tilbudssummen som følge af indførelse eller ophævelse af eller ændringer i gebyrer m.v., som er gennemført efter tilbuddets afgivelse.

Stk. 2. Entreprenøren sørger for anmeldelser, ansøger om tilladelser, rekvirerer syn og fremskaffer attester, der vedrører selve arbejdets udførelse, og afholder udgiften herved.

Ad § 13, stk. 2 tilføjes: Et eventuelt vilkår i modtaget gravetilladelse om pålæggelse af bod fra vejmyndigheden, er rettet mod bygherren, som således afholder eventuelle omkostninger herved. Dette gælder dog ikke, hvis boden pålægges som følge af groft uagtsomme eller forsætlige forhold hos entreprenøren.

Ændringer i arbejdet

§ 14. Bygherren kan forlange ændringer i arbejdets art og omfang, når ændringen har naturlig sammenhæng med de aftalte ydelser. Entreprenøren har ret til at udføre sådanne ændringer, medmindre bygherren påviser særlige forhold, der begrundes, at bygherren lader andre udføre arbejdet.

Stk. 2. Bygherrens krav om ændring skal fremsættes skriftligt. Det samme gælder parternes eventuelle krav om forandringer i aftalen med hensyn til pris, tid og sikkerhed som følge af ændringen. Der træffes snarest skriftlig tillægsaftale om ændringen. Forhandlinger

herom må ikke medføre
forsinkelse af arbejdets
udførelse.

Stk. 3. Vedrører ændringerne
arbejder, hvorom der gælder
enhedspriser, reguleres den
aftalte entreprisesum i
overensstemmelse hermed,
medmindre der træffes anden
aftale, jf. stk. 2. Regulering
efter enhedspriser skal dog
kun ske, inden for +/- 15 pct.
af entreprisesummen og inden
for +/- 100 pct. af de enkelte
poster i tilbudslisten.

Ad § 14, stk. 3 tilføjes: Grænserne i
§ 14, stk. 3, 2. pkt. skal vurderes
isoleret for hver tilbudspost. Der skal
således ikke ske nogen form for
addition eller subtraktion af
gennemførte ændringer undervejs i
byggeriet. Overskrides grænserne for
regulering efter enhedspriser, skal
ændringer reguleres efter den aftalte
enhedspris, indtil en part skriftligt
tilkendegiver, at enhedsprisen ikke
længere kan anvendes. Arbejder
udført frem til den skriftlige
tilkendegivelse er modtaget, afregnes
således efter aftalte enhedspriser,
uafhængig af de udførte mængder.

Stk. 4. Udover tilfældene nævnt i stk.
3, udføres ændringsarbejde
som regningsarbejde,
medmindre andet er aftalt.

Ad § 14, stk. 4 udgår og erstattes
med:

Ændringer, der ikke afregnes efter
enhedspriser, afregnes med en fast
sum, der aftales skriftligt mellem
parterne inden arbejdets udførelse.
Kan enighed ikke opnås, udføres
merarbejde som regningsarbejde
efter nedenstående princip.

Princip for beregning af merarbejde
som regningsarbejde:

For regningsarbejde modtager
entreprenøren betaling for de faktisk
afholdte direkte udgifter til
arbejds løn, materialer, materiel
og/eller underentrepriser samt
nedenstående tillæg.

I tillægget er indeholdt alle indirekte
omkostninger, herunder
omkostninger til ledelse og
administration, projektleder,
entrepriseleder og formand, rejse-,
transport og opholdsudgifter, mindre
udgifter til materiel og værktøj,
erhvervsansvarsforsikring m.m. samt
avance.

Arbejds løn

Arbejds løn udgør udgifter til de
pågældende medarbejders grundløn

samt overenskomst- og lovbestemte tillæg. Der kalkuleres med en 37 timers arbejdsuge.

Det faktiske timeforbrug skal dokumenteres med specifikke dagssedler. Mod forlangende skal arbejds løn dokumenteres med lønsedler.

Til de faktiske afholdte udgifter til arbejds løn lægges et tillæg på 15 %.

Materialer

Materialer udgør udgifter til materialer der indgår blivende i bygværket, eller som i øvrigt er nødvendige for arbejdets udførelse, herunder forbrugsgods i det omfang, det forbruges ved arbejdet. Genindvundne materialer modregnes entreprenørens tilgodehavende.

Materialer, forbrugsgods etc. forudsættes indkøbt bedst muligt af entreprenøren i fornødent samråd med bygherren og debiteres arbejdet med fakturapriser. Eventuelle rabatter på prislister priser tilfalder bygherren, medens kontantrabatter, årsbonus og cementbonus tilfalder entreprenøren.

Entreprenørens dokumenterede udgifter til kørsel, fragt, bugsering og andre transporter til og fra arbejdsstedet indgår også i de beregnede udgifter.

Til de faktiske afholdte udgifter til materialer, forbrugsgods, transport mv., lægges et tillæg på 7 %.

Materiel

Udgifter til leje af større materiel, der har en indkøbsværdi pr. enhed, som er større end 4.000,- DKK, medtages i beregningen.

Leje af anden virksomheds materiel dokumenteres med fakturaer. Vilkår for lejen forudsættes fastlagt bedst muligt af entreprenøren.

Til de faktiske afholdte udgifter til leje af anden virksomheds større

materiel, lægges et tillæg på 7 %.

Leje af entreprenørens materiel skal aftales mellem byggeledelsen og entreprenøren forud for anvendelsen.

Til sådanne lejebetalinge for entreprenørens større materiel, lægges intet tillæg.

Underentrepriser

Ved underentreprise forstås dele af arbejdet, der på en naturlig måde udskilles som en særlig entreprise, der overtages af en underentreprenør.

Udgifter til underentreprenør skal dokumenteres med faktura for det pågældende regningsarbejde. Mod forlangende skal entreprenøren fremlægge behørig dokumentation for den faktisk afholdte betaling.

Til de faktiske afholdte udgifter til underentreprenøren, lægges et tillæg på 5 %.

- Stk. 5. Ved formindskelse af arbejdets omfang skal entreprenøren godskrive bygherren de udgifter, som spares eller burde have været sparet. Vedrører formindskelsen arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, jf. stk. 3, skal dette dog kun ske i det omfang, mindre arbejdet medfører, at entreprisesummen formindskes med mere end 15 pct.

Uklarheder, hindringer eller lignende forhold

- § 15. Entreprenøren skal indhente bygherrens afgørelse, hvis aftalen og dennes grundlag ikke yder tilstrækkelig vejledning til udførelse af arbejdet.
- Stk. 2. Finder entreprenøren, at arbejdet ikke kan udføres i

overensstemmelse med den indgåede aftale, skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren og følge dennes anvisninger.

- Stk. 3. Entreprenøren skal snarest muligt underrette bygherren, hvis der opstår forhold, som hindrer eller vanskeliggør arbejdet eller gør det nærliggende, at bygherren påføres ulempe eller tab, herunder pådrager sig ansvar over for tredjemand. Hvis der ikke er tid til at indhente bygherrens anvisninger, skal entreprenøren - mod fornøden forlængelse af tidsfrister og mod betaling herfor - bedst muligt træffe foranstaltninger for at undgå, at bygherren lider tab.
- Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om foretagne undersøgelser vedrørende grundvands- og jordbundsforhold, forurening eller andre hindringer. I det omfang udbudsmaterialet ikke indeholder fyldestgørende oplysninger om hindringerne, skal foranstaltningerne herimod og ulemperne herved betales som ekstraarbejder.
- Stk. 5. Hvis der trods gennemførelse af sådanne forundersøgelser, der er rimelige eller sædvanlige under hensyntagen til grundens karakter, beliggenhed og tidligere anvendelse, viser sig uforudsete forhold, som medfører offentlige påbud eller forbud, der hindrer arbejdets videreførelse eller gør denne urimelig byrdefuld for bygherren, kan denne afbestille entreprisen mod godtgørelse til entreprenøren. Godtgørelsen omfatter ikke entreprenørens mistede

Ad § 15, stk. 3 tilføjes: Bliver eller burde entreprenøren være blevet opmærksom på tilstedeværelsen af forurening, og medfører entreprenørens håndtering af denne forurening en udbredelse af forureningen, bærer entreprenøren ansvaret herfor, ligesom entreprenøren bærer ansvaret for forurening, som han selv forvolder.

Entreprenøren skal forsvare bygherren imod og holde denne skadesløs for krav, der måtte blive rejst imod bygherren i anledning af nævnte forhold.

fortjeneste ved ikke at fuldføre arbejdet, men alene det øvrige tab, entreprenøren lider.

Fortidsminder

- § 16. Entreprenøren skal drage omsorg for, at jordfaste fortidsminder ikke beskadiges, ændres eller flyttes.
- Stk. 2. Entreprenøren skal straks anmelde fund af fortidsminder til rigsantikvaren og bygherren, og arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet.
- Stk. 3. Entreprenørens skal sørge for, at genstande, der findes under arbejdet, afleveres til bygherren.
- Stk. 4. Stk. 1-3 gælder også ved fund af vrag og faste fortidsminder på havbunden.

Bygherrens tilsyn

- § 17. Bygherrens tilsyn repræsenterer bygherren over for entreprenøren med hensyn til arbejdets udførelse. Tilsynet kan give og modtage meddelelser vedrørende arbejdet samt godkende eller kassere materialer eller arbejder.
- Ad § 17, stk. 1 tilføjes: Uafhængigt af entreprenørens kontrol vil bygherren lade udføre tilsyn.
- Ved bygherrens tilsyn forstås dennes byggeledelse, fagtilsyn eller andre tilsynsførende, særligt udpeget af bygherren.
- Bygherrens tilsyn skal have adgang til entreprenørens lagre og produktionssteder og have lejlighed til at foretage det ønskede tilsyn og gennemgå entreprenørens kontroldokumentation.
- Tilsynet udføres i tidsrummet mandag-fredag kl. 08.00-16.00, medmindre andet aftales med bygherrens tilsyn.

Entreprenørens kontrol

§ 18.	Selvom bygherren deltager i projektgennemgang eller fører tilsyn med entreprenørens arbejde, medfører dette ikke nogen indskrænkning i entreprenørens ansvar for projektet eller arbejdet i øvrigt.	Ad § 18, stk. 1 tilføjes: Der henvises til udbudsbeskrivelse

Byggemøder

§ 19.	Medmindre andet aftales, indkalder entreprenøren til byggemøder med bygherren og udarbejder referater, der snarest muligt sendes til bygherren.	Ad § 19, stk. 1 tilføjes: Entreprenøren skal påregne, at der afholdes ugentlige byggemøder. Bygherre indkalder til kontraktstartsmøde iht. udbudsbeskrivelse Byggemødereferatet betragtes som godkendt, såfremt indsigelse ikke er gjort på det efterfølgende byggemøde

Spilddage

§ 20.	På hvert byggemøde opgøres med angivelse af årsag det antal arbejdsdage - spilddage - hvor arbejdet helt eller delvis har ligget stille.	Ad § 20, stk. 1 tilføjes: Det påhviler entreprenøren, at opgøre det antal spilddage, der er indtruffet siden sidste byggemøde. Såfremt entreprenøren ikke har opgjort spilddage i et byggemødereferat, kan han ikke efter referatets godkendelse gøre krav på spilddage i den pågældende periode.

D. BYGHERRENS BETALINGSFORPLIGTELSE

Tilkaldelse af bygherren og entreprenøren

Parternes ophold i udlandet

- § 21. Bygherren og entreprenøren skal over for hinanden angive, hvortil henvendelse kan ske, og hvorfra bygherren og dennes tilsyn, henholdsvis entreprenøren eller dennes stedfortræder, skal kunne tilkaldes.
- Stk. 2. Hvis bygherren eller entreprenøren er bosat i udlandet, eller bosætter sig der efter aftalens indgåelse, skal den pågældende part opgive en person med bopæl eller hjemsted her i landet, der kan foretage økonomisk bindende dispositioner på partens vegne, mod hvem søgsmål kan rettes på partens vegne, og med hvem alle forhandlinger på den pågældende parts vegne kan føres med bindende virkning.

Betaling

§ 22. Efter skriftlig anmodning til bygherren har entreprenøren én gang hver måned ret til betaling for udført arbejde m.v. Bygherren skal senest 15 arbejdsdage fra modtagelse af anmodningen, jf. stk. 11, betale det beløb, der på byggepladsen er ydet kontraktsmæssige arbejder og materialer for.	Ad § 22, stk. 1, 2. led udgår og erstattes med: Entreprisesummen udbetales iht. § 22 med undtagelse af den faste sum for etablering, drift og rømning af arbejdsplads, jf. TBL. Betalingsfristen ændres fra 15 arbejdsdage til 30 kalenderdage. Betaling sker på en af entreprenøren opgivet bank- eller girokonto. Bygherren er berettiget til løbende at tilbageholde 10 % af fakturabeløb ved entreprenørens manglende opfyldelse af kravet om dokumentation og kvalitetssikring. I disse tilfælde er entreprenøren

-
- forpligtet til, på bygherrens anmodning, at fremsende en kreditnota på det tilbageholdte beløb. Når bygherren har modtaget de nødvendige materialer kan entreprenøren fremsende faktura på det tilbageholdte beløb.
- Stk. 2. Entreprenøren kan - efter samme regler som anført i stk. 1 - tillige kræve betaling for materialer m.v., som er købt af entreprenøren og ikke er leveret på byggepladsen. Hvis bygherren kræver det, skal entreprenøren stille sikkerhed for kontraktmæssig levering, jf. § 6. Sikkerhedsstillelsens størrelse skal svare til den krævede betaling - inklusive moms - for de ikke-leverede materialer.
- Ad § 22, stk. 2 tilføjes: For materialer eller delleverancer, som er købt af entreprenøren og ikke er leveret på byggepladsen, kan acontobetaling ydes mod sikkerhedsstillelse. Sikkerheden skal udformes som angivet i Sikkerhedsstillelse.
- Materialer er bygherrens ejendom fra tidspunktet for entreprenørens modtagelse af betaling. Materialerne skal være afmærket med bygherrens navn og skal opbevares hos leverandøren/entreprenøren på et afmærket område, således at der ikke er risiko for sammenblanding.
- Stk. 3. Betaling for materialer m.v. mere end 20 arbejdsdage før deres anvendelse på byggepladsen kan alene kræves, hvis der er oplyst herom i tilbuddet.
- Stk. 4. I stedet for betaling efter stk. 1 kan det aftales, at betaling skal ske efter en betalingsplan. Betalingsplanen følger tidsplanen og fastsætter, til hvilke tidspunkter entrepriserammen eller dele deraf skal udbetales. Betalingsplanen kan i stedet angive, ved hvilke stadier og med hvilke beløb entrepriserammen eller dele deraf skal udbetales. Betaling skal finde sted til de aftalte tidspunkter m.v., forudsat at det arbejde, betalingen angår, er præsteret.
- Stk. 5. Hvis der ved et ekstraarbejde ikke træffes aftale om tidspunktet for betaling, kan betaling kræves efter reglen i

stk. 1.

Stk. 6. Hvis aftalen bestemmer, at entreprisesummen skal reguleres som følge af ændringer i indeks, overenskomstmæssige arbejds lønninger, materialepriser m.v., finder reguleringen sted i forbindelse med betalingen for de dele af arbejdet, der berøres af ændringen. Reguleringen sker på grundlag af entreprenørens dokumenterede opgørelse.

Ad § 22, stk. 6 udgår og erstattes med:

Regulering af entreprisesummen

Entreprisesummen reguleres i overensstemmelse med Cirkulære nr. 179 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder mv. med senere ændringer, §§ 8 og 9.

Efter fastprisperioden

For den del af entreprisen, der udføres efter fastprisperiodens udløb, foretages endvidere prisregulering i overensstemmelse med beregningsmodellen i ovennævnte cirkulære. Grundlaget for indeksreguleringen er anført i totalentreprisekontrakten.

Når prisreguleringen iværksættes, er entreprenøren forpligtet til at fremsende acontobegæring en gang om måneden og at fakturere samtlige kontraktmæssigt udførte arbejder. Entreprenøren er endvidere forpligtet til at foretage opgørelse over samtlige kontraktmæssigt udførte arbejder på tidspunktet for udløbet af fastprisperioden. På grundlag af denne opgørelse udregnes prisreguleringen for den første måned efter udløb af fastprisperioden.

Stk. 7. Efter afleveringen fremsender entreprenøren en endelig og fuldstændig opgørelse, herunder over tilgodehavender for alle ekstraarbejder. Efter at bygherren har modtaget denne slutopgørelse, kan entreprenøren ikke fremkomme med yderligere krav - bortset fra sådanne, der er taget specificeret forbehold om i slutopgørelsen.

Stk. 8. Ved byggearbejder, herunder også grundmodningsarbejder, skal slutopgørelsen fremsendes til bygherren

Ad § 22, stk. 8 udgår og erstattes med: Medmindre andet fremgår af afleveringsprotokollen, er fristen for fremsendelse af slutopgørelse er 30

- senest 35 arbejdsdage efter afleveringen. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - er fristen for fremsendelse af slutopgørelse 60 arbejdsdage.
- Stk. 9. Hvis slutopgørelsen ikke er kommet frem til bygherren inden udløbet af tidsrummet nævnt i stk. 8, kan denne skriftligt kræve opgørelsen fremsendt inden 10 arbejdsdage. Fremsendes opgørelsen herefter ikke til bygherren inden udløbet af denne frist, fortaber entreprenøren krav på vederlag for ekstraarbejder, der udføres som regningsarbejder, samt for løn- og prisstigninger.
- Stk. 10. Entreprenørens slutopgørelse skal betales senest 15 arbejdsdage fra modtagelsen.
- Stk. 11. Entreprenørens tilgodehavende forrentes fra forfaldsdagen med rentelovens rentesats. Fristen i stk. 1 er løbedage.
- Stk. 12. Finder bygherren, at et krævet beløb ikke er forfaldent, skal han straks give entreprenøren skriftlig meddelelse herom.
- Stk. 13. I tilfælde af uenighed om en opgørelse skal bygherren betale tilgodehavender, som parterne er enige om.
- arbejdsdage efter aflevering.
- Ad § 22, stk. 10 udgår og erstattes med: Fristen for betaling af entreprenørens slutopgørelse er 30 kalenderdage.
- Ad § 22, stk. 11 udgår og erstattes med: Entreprenørens tilgodehavende forrentes med rentelovens rentesats fra udløb af 30 dages fristen i stk. 1 og 10 indtil betaling sker.
- Såfremt bygherren måtte få et tilgodehavende, forrentes dette efter tilsvarende regler.
- Ad § 22, stk. 13 tilføjes: I disse tilfælde er entreprenøren forpligtet til, at fremsende en kreditnota på fakturaer parterne er uenige om, og derefter fremsende en faktura på det beløb, som parterne er enige om. Fristen i stk. 1 løber først fra det tidspunkt, hvor bygherren både har modtaget en kreditnota og betalingsanmodning på det tilgodehavende parterne er enige om.

- Stk. 14. Hvis der mellem parterne er uenighed om bygherrens adgang til at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i entreprenørens betalingskrav, finder reglen i § 46 anvendelse, hvis en part begærer det.
- Stk. 15. Hvis det er nødvendigt for at forhindre arbejdets standsning, kan bygherren for entreprenørens regning udbetale arbejds løn, som entreprenørens ansatte har til gode.

Entreprenørens ret til at standse arbejdet

§ 23. Hvis bygherren ikke har betalt forfaldne beløb ved betalingsfristens udløb, kan entreprenøren efter skriftlig varsel på 5 arbejdsdage standse arbejdet.

Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere straks standse arbejdet ved bygherrens konkurs eller betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandlinger om tvangsakkord, eller bygherrens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være sådanne, at denne må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Det er dog en betingelse, at bygherren ikke har stillet - eller på entreprenørens opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for opfyldelsen af den resterende del af aftalen.

Ad §23, stk 2 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten

E. TIDSFRISTSFORLÆNGELSE OG FORSINKELSE

Entreprenørens ret til tidsfristforlængelse

§ 24. Entreprenøren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af ændringer i arbejdets art og omfang, som kræves af bygherren, jf. § 14, bygherrens forhold, forhold, der opstår uden entreprenørens skyld, og over hvilke entreprenøren ikke er herre, f.eks. krig, usædvanlige naturbegivenheder, brand, strejker, lock-out eller hærværk, nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller forsinker arbejdet, når sådant vejrlig forekommer i væsentligt større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid og egn, offentlige påbud eller forbud, som ikke skyldes entreprenørens egne forhold, eller at nødvendige tilladelser fra myndighederne til byggesagens gennemførelse ikke foreligger senest 30 arbejdsdage efter, at fyldestgørende projektmateriale er blevet indsendt til myndighederne, medmindre anden frist er aftalt, jf. § 2, stk. 3, og § 3, stk. 5

Stk. 2. Entreprenøren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.

Stk. 3. Anser entreprenøren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal bygherren snarest muligt underrettes skriftligt. Entreprenøren skal på forlangende godtgøre, at den

Ad § 24, stk. 1 tilføjes: De i stk. 1 nr. 1 til og med nr. 5 nævnte forsinkelsesårsager berettiger kun til tidsfristforlængelse i det omfang, forholdene virker forsinkende på arbejder, der ligger på den kritiske vej i arbejdsplanen.

Mindre tidsenheder end halve arbejdsdage accepteres ikke.

Såfremt bygherren har standset arbejdet på grund af forhold, for hvilke entreprenøren er ansvarlig, eller som følge af, at entreprenørens foranstaltninger til sikring af arbejdets kvalitetsmæssige gennemførelse ikke er tilstrækkelige, tilkommer der ikke entreprenøren tidsfristforlængelse.

Såfremt bygherren standser arbejdet i henhold til SB ad § 3, stk. 4, opnår entreprenøren først tidsfristforlængelse, såfremt standsningen overstiger de vejrligsdage, der på forhånd skal indregnes i arbejdsplanen

§ 24, stk. 3 tilføjes: Entreprenøren skal samtidigt skriftligt godtgøre årsagen til forsinkelsen.

indtrådte forsinkelse skyldes
det påberåbte forhold.

Entreprenørens hæftelse ved forsinkelse

§ 25. Forsinkelse, som ikke giver
entreprenøren ret til
tidsfristforlængelse, er
ansvarspådragende.

Stk. 2. Hvis der er fastsat dagbod eller
andre særlige
sanktionsbestemmelser, kan
erstatningskrav for forsinkelse
ikke rejses herudover.

Ad § 25, stk. 2 tilføjes: Der henvises
til totalentreprisekontrakten. Bodens
modregnes i førstkommande betaling
til entreprenøren (efter
momsberegning) eller trækkes i
sikkerhedsstillelsen. Bygherren er
dog berettiget til at udskyde
modregningen til senere betalinger
uden herved at miste retten til at
opkræve boden.

Stk. 3. Er der ikke fastsat dagbod eller
andre særlige
sanktionsbestemmelser,
opgøres bygherrens tab efter
dansk rets almindelige
erstatningsregler.

Bygherrens ret til tidsfristforlængelse

§ 26. Bygherren har ret til
forlængelse af tidsfrister ved
forsinkelse af arbejdet, der er
en følge af, at bygherren eller
anden entreprenør udsættes
for forholdene nævnt i § 24,
stk. 1, nr. 3, 4 eller
5. Bygherren har samme ret
ved ændringer som nævnt i §
24, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Bygherren skal dog søge
forsinkelsen undgået eller
begrænset ved sådanne
dispositioner, som med
rimelighed kan kræves.

Stk. 3. Anser bygherren sig berettiget
til forlængelse af en frist, skal
entreprenøren snarest muligt

underrettes skriftligt.
Bygherren skal på forlangende
godtgøre, at den indtrådte
forsinkelse skyldes det
påberåbte forhold.

Bygherrens hæftelse ved forsinkelse

§ 27.

Ad § 27 tilføjes: En entreprenørs krav om erstatning hhv. godtgørelse skal snarest muligt og inden 10 arbejdsdage efter, at entreprenøren har varslet kravet om tidsfristforlængelse, fremsættes skriftligt over for bygherrens tilsyn bilagt fornøden dokumentation for kravets berettigelse.

Entreprenøren har ret til erstatning for det lidte tab, hvis forsinkelsen skyldes

1) bygherrens forhold, jf. § 24, stk. 1, nr. 2, og denne har udvist fejl eller forsømmelse, eller

2) anden entreprenørs ansvarspådragende forsinkelse, jf. § 25, stk. 1, eller anden aftaleparts ansvarspådragende forsinkelse.

Stk. 2. Entreprenøren har ret til godtgørelse, hvis årsagen til forsinkelsen kan henføres til

1) § 24, stk. 1, nr. 1, 5 og 6 eller

2) § 24, stk. 1, nr. 2, uden at være omfattet af nærværende bestemmelses stk. 1 eller stk. 3.

Godtgørelsen udgør det tab, entreprenøren har lidt, dog uden entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at kunne udføre andre arbejder i forsinkelsesperioden eller lignende videregående tab.

Stk. 3. Kan forsinkelsens årsag henføres til § 24, stk. 1, nr. 3, eller nr. 4, har entreprenøren hverken ret til erstatning eller til godtgørelse.

F. ARBEJDETS AFLEVERING

Afleveringsforretningen

- § 28. Umiddelbart inden arbejdets færdiggørelse skal entreprenøren give bygherren skriftlig meddelelse om tidspunktet herfor (færdigmelding). Entreprenøren skal samtidig med fremsendelse af færdigmeldingen indkalde til en afleveringsforretning, medmindre det er aftalt, at indkaldelsen foretages af bygherren, jf. stk. 3. Afleveringsforretningen finder sted på det tidspunkt, der er fastsat i indkaldelsen, medmindre bygherren straks ved modtagelsen af indkaldelsen gør indsigelse mod tidspunktet. I så fald afholdes afleveringsforretningen senest 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse, medmindre der træffes aftale om et andet tidspunkt.
- Stk. 2 Arbejdet anses for afleveret til bygherren, når afleveringsforretning har fundet sted, medmindre der ved denne er påvist væsentlige mangler.
- Er dette tilfældet, afholdes ny afleveringsforretning, når entreprenøren har givet bygherren skriftlig meddelelse om, at manglerne er afhjulpet, jf. stk. 1 og stk. 3.
- Stk. 3. Er det aftalt, at bygherren indkalder til afleveringsforretning, skal denne indkalde entreprenøren til en afleveringsforretning, der skal finde sted senest 10 arbejdsdage efter det angivne

tidspunkt for færdiggørelse.
Indkaldes bygherren ikke som
anført til
afleveringsforretningen, anses
arbejdet for afleveret 10
arbejdsdage efter det angivne
tidspunkt for færdiggørelse.
Tilsvarende gælder for ny
afleveringsforretning som
nævnt i stk. 2, 2. punktum.

Afleveringsprotokol

- § 29. Ved afleveringsforretningen udfærdiges et dokument (afleveringsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger. Parternes stillingtagen til, om arbejdet er afleveret skal fremgå af dokumentet.
- Stk. 2. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.
- Stk. 3. Hvis en part ikke er repræsenteret ved afleveringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest mulig give den anden part skriftlig underretning om afleveringsforretningens gennemførelse og om indholdet af afleveringsprotokollen.

G. MANGLER VED ARBEJDET

Mangelsbegrebet

- § 30. Er arbejdet ikke udført i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15, foreligger der en mangel. Det samme gælder, hvis entreprenøren ikke har leveret anden aftalt ydelse i forbindelse med arbejdet.
- Stk. 2. Hvis materialer ikke er som aftalt eller af sædvanlig god kvalitet, jf. § 10, stk. 1, foreligger der mangler. Dette gælder dog ikke når
- 1) entreprenøren i tilfælde af frit materialevalg godtgør, at kontraktsmæssige materialer ikke findes eller ikke kan skaffes på grund af krig, indførselsforbud eller lignende, eller når
  - 2) bygherren har krævet anvendelse af bestemte materialer, og entreprenøren godtgør, at muligheden for at fremskaffe disse i kontraktsmæssig stand må anses for udelukket ved forhold, som entreprenøren ved aftalens indgåelse ikke burde have taget i betragtning.
- I tilfældene 1) og 2) skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren om opståede eller mulige hindringer, jf. § 15.
- Stk. 3. Arbejdet skal i alle tilfælde have de egenskaber, som er tilsikret ifølge aftalen.
- Stk. 4. Afleveringstidspunktet er afgørende for, om arbejdet lider af mangler, hvad enten disse på dette tidspunkt kan

konstateres eller er skjulte.

Mangler påvist ved afleveringen

- § 31. Entreprenøren har pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises ved afleveringen.
- Stk. 2. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet.
- Stk. 3. Hvis bygherren efter udløbet af fristen nævnt i stk. 2 - eller efter at have modtaget entreprenørens meddelelse om, at afhjælpning har fundet sted - mener, at manglerne ikke er afhjulpet, skal bygherren inden 10 arbejdsdage skriftligt meddele entreprenøren, hvilke mangler der stadig påberåbes.
- Stk. 4. Afhjælper entreprenøren herefter ikke straks de påviste mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisensummen, jf. § 34.

Mangler påvist efter afleveringen

- § 32. Entreprenøren har i 5 år efter afleveringen pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises efter afleveringen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 3.
- Stk. 2. Bygherren kan kun påberåbe sig sådanne mangler, hvis entreprenøren har fået skriftlig

meddelelse herom inden rimelig tid efter, at manglerne er eller burde være opdaget. Dette gælder dog ikke, hvis entreprenøren har gjort sig skyldig i groft uforvarligt forhold.

- Stk. 3. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet. Afhjælpning af en mangel kan udskydes til foretagelse sammen med afhjælpning af eventuelle mangler, konstateret ved 1-års eftersynet, forudsat at manglen ikke forværres derved, og at udskydelsen ikke medfører ulempe for bygherren.

- Stk. 4. Foretager entreprenøren ikke inden udløbet af fristen nævnt i stk. 3 afhjælpning af de påberåbte mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisesummen, jf. § 34.

- Stk. 5. Bygherren kan lade mangler udbedre for entreprenørens regning, når afhjælpning er uopsættelig, og entreprenøren ikke er i stand til umiddelbart at foretage afhjælpning. Det samme gælder, når bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke foretager afhjælpning på rette måde eller uden uforholdent ophold.

Ad § 32, stk. 3 tilføjes: Det er bygherren alene der afgør om afhjælpning kan udskydes til efter gennemført 1-års eftersyn.

Bortfald af entreprenørens afhjælpningspligt m.v.

---

§ 33. Entreprenørens afhjælpningspligt og bygherrens adgang til at foretage udbedring for entreprenørens regning, jf. §§ 31 og 32, bortfalder, hvis afhjælpning er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter. Ved bedømmelsen heraf skal der tages hensyn til bygherrens interesse i, at aftalen opfyldes. Bygherren bevarer dog i alle tilfælde retten til afslag, jf. § 34.

Bygherrens ret til afslag i enterprisesummen

- § 34. Afhjælper entreprenøren ikke mangler som anført i § 31, stk. 4, og § 32, stk. 4, kan bygherren - i stedet for at lade manglerne udbedre for entreprenørens regning - kræve et afslag i enterprisesummen. Bygherren har endvidere ret til afslag i enterprisesummen, hvis afhjælpning er umulig, samt i tilfældene nævnt i § 33.
- Stk. 2. Afslaget beregnes som udgangspunkt som det beløb, det ville have kostet at afhjælpe manglerne.
- Stk. 3. Hvis afhjælpning af mangler er umulig eller er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter, fastsættes afslaget efter bygherrens valg skønsmæssigt eller på en af følgende måder:
- 1) enten som forskellen mellem den aftalte enterprisesum og den enterprisesum, der måtte antages at være blevet aftalt, hvis der var indgået aftale om arbejdet i den foreliggende stand.

2) eller som forskellen mellem det aftalte arbejdes værdi uden mangler og arbejdets værdi i den foreliggende stand.

Stk. 4. Om bygherrens adgang til at hæve entrepriseaftalen, som følge af mangler gælder reglerne i § 40.

Ad §34. stk 4 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten

Entreprenørens ansvar for følgeskader

§ 35. Entreprenøren er erstatningsansvarlig for tab, der er en følge af mangler ved arbejdet, hvis manglerne skyldes fejl eller forsømmelse fra entreprenørens side, eller hvis manglerne angår egenskaber, som ifølge aftalen må anses for tilsikret.

Stk. 2. Entreprenøren hæfter ikke for driftstab, avancetab eller andet indirekte tab.

Mangelsansvarets ophør

§ 36. Ved byggearbejder og anlægsarbejder i tilslutning hertil skal bygherrens krav mod entreprenøren som følge af mangler fremsættes senest 5 år efter arbejdets aflevering. Efter dette tidspunkt kan bygherren ikke rejse krav mod entreprenøren. Bestemmelserne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer finder ikke anvendelse i disse tilfælde.

Stk. 2. Bygherrens krav bevares dog for dele af arbejdet, for hvilke det gælder,
1) at entreprenøren har påtaget sig at indestå i længere tid,

Ad § 36, stk. 1 tilføjes: Mangelsansvaret for beplantningen ophører ved plejeperiodens udløb jf. udbudsbeskrivelse.

2) at det ved afleveringen konstateres, at aftalt kvalitetssikring har svigtet væsentligt, eller

3) at der foreligger groft uforsvarligt forhold fra entreprenørens side.

Stk. 3. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i stk. 1 - ophører mangelsansvaret efter dansk rets almindelige regler, medmindre andet er fastsat i udbudsmaterialet. Hvis mangelsansvaret herefter ophører efter dansk rets almindelige regler, skal følgende gælde:

§ 36, stk. 3, nr. 2 udgår.

1) Reglen i § 6, stk. 3, om nedskrivning af sikkerheden ændres til, at sikkerheden ophører.

2) Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen § 10, stk. 4, om leverandøransvar.

3) Tidsrummet for afhjælpningspligt og -ret, jf. § 32, stk. 1, ændres til 1 år.

4) Bestemmelsen i § 38 om 5-års eftersyn finder ikke anvendelse.

H. 1- OG 5-ÅRS EFTERSYN

1-års eftersyn

- § 37. Bygherren indkalder entreprenøren til en gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest et år efter afleveringen.

5-års eftersyn

- § 38. Bygherren indkalder entreprenøren til en afsluttende gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest 30 arbejdsdage før udløbet af en periode på 5 år efter afleveringen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 4.
- Stk. 2. Har bygherren ikke indkaldt som nævnt i stk. 1, kan entreprenøren indkalde bygherren til eftersynet. Indkaldelsen skal være skriftlig og ske med mindst 10 arbejdsdages varsel.

Fælles regler for eftersyn

- § 39. Indkaldelse til eftersyn ifølge §§ 37 og 38, stk. 1, skal være skriftlig og ske med højst 60 og mindst 20 arbejdsdages varsel.
- Stk. 2. I forbindelse med eftersyn udfærdiges et dokument (eftersynsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger.
- Stk. 3. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 4. Hvis en part ikke er repræsenteret ved eftersynet kan dette gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om eftersynets gennemførelse og om indholdet af eftersynsprotokollen.

I. SÆRLIGT OM OPHÆVELSE

Bygherrens hæveret

§ 40.	<p>Bygherren kan - efter skriftligt påkrav til entreprenøren - hæve entrepriseaftalen,</p> <p>1) hvis der - uden ret til tidsfristforlængelse - foreligger en væsentlig forsinkelse fra entreprenørens side med hensyn til arbejdets udførelse, og forsinkelsen medfører betydelige ulemper for bygherren, eller</p> <p>2) hvis der fra entreprenørens side i øvrigt foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren, medmindre dennes interesser er tilstrækkeligt tilgodeset på anden måde, f.eks. gennem adgangen til at standse udbetalingerne eller ved stillet sikkerhed, eller</p> <p>3) hvis det udførte arbejde er af en sådan kvalitet, at bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke vil være i stand til at fuldføre arbejdet uden væsentlige mangler.</p>	Ad §40 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten
-------	---	--

Entreprenørens hæveret

§ 41.	<p>Entreprenøren kan - efter skriftligt påkrav til bygherren - ved væsentlig forsinkelse hæve entrepriseaftalen i de tilfælde, der er nævnt i § 24, stk. 1, nr. 2, hvis bygherren ikke udfolder rimelige bestræbelser for at fremme arbejde mest muligt.</p>	Ad §41 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten
Stk. 2.	<p>Entreprenøren kan endvidere - efter skriftligt påkrav til bygherren - hæve entrepriseaftalen, hvis der fra</p>	Ad §41, Stk 2 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten

bygherrens side foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for entreprenøren. Aftalen kan dog ikke hæves, hvis entreprenørens interesse er tilstrækkeligt tilgodeset gennem adgangen til at standse arbejdet eller ved stillet sikkerhed.

Konkurs, betalingsstandsning, tvangsakkord m.v.

- § 42. Ved en parts konkurs kan den anden part straks hæve aftalen, i det omfang konkurslovens regler ikke er til hinder derfor.
- Stk. 2. Hvis boet har ret til at indtræde i aftalen i medfør af konkurslovens regler, skal boet efter forespørgsel inden for en frist på 5 arbejdsdage give meddelelse om, hvorvidt det vil indtræde.
- Stk. 3. Reglen i stk. 1 gælder tillige ved en parts betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandling om tvangsakkord, eller partens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være således, at parten må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Hæveretten er dog betinget af, at parten ikke har stillet - eller på den anden parts opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jf. §§ 6 og 7.
- Stk. 4. Er en part et aktie- eller anpartsselskab, kan den anden part hæve entrepriseaftalen, hvis dette kræves opløst af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis parten inden

Ad §42, stk 3 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten

10 arbejdsdage fra fremkomsten af et påkrav fra den anden part dokumenterer, at betingelserne for selskabets opløsning ikke er til stede, eller hvis parten stiller fuldstændig sikkerhed for aftalens opfyldelse.

- Stk. 5. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

En parts død

§ 43. Dør en part, og boet behandles som gældsfragåelsesbo, finder bestemmelserne i § 42, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ved anden bobehandlingsmåde end nævnt i stk. 1 er dødsboet og arvingerne berettiget til at indtræde i entrepriseaftalen, jf. dog stk. 3. Det samme gælder partens ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo. Indtrædelsesretten er betinget af, at der enten er eller bliver stillet betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jf. §§ 6 og 7.

Ad §43, stk 2 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten

Stk. 3. Ved entreprenørens død er indtrædelsesretten tillige betinget af, at der udpeges en leder af arbejdet, som bygherren ikke kan fremsætte berettigede indvendinger imod. Er arbejdet af en sådan særlig karakter, at det som følge af entreprenørens død ikke kan forventes behørigt færdiggjort, kan indtræden ikke finde sted.

Stk. 4. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

Fælles regler om ophævelse

-
- § 44. Ophævelse skal ske skriftligt.
- Stk. 2. Samtidig med ophævelsen skal den part, der hæver aftalen, sørge for, at der skriftligt indkaldes til en registreringsforretning (stedeforretning), der skal afholdes hurtigst muligt. Medmindre andet aftales, afholdes registreringsforretning dog tidligst 1 arbejdsdag efter indkaldelsesskrivelsens fremkomst.
- Stk. 3. Ved registreringsforretningen skal der udfærdiges et dokument (registreringsprotokol), der beskriver omfang og kvalitet af det udførte arbejde. Dokumentet underskrives af parterne medmindre registreringen foretages af en syns- og skønsmand udmeldt af Voldgiftsnævnet, jf. § 45.
- Stk. 4. Hvis en part efter at være indvarslet ikke er repræsenteret ved registreringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om registreringens gennemførelse og om registreringsprotokollens indhold.
- Stk. 5. Ved ophævelse fra bygherrens side er bygherren eller den, der færdiggør arbejdet på bygherrens vegne, berettiget til at benytte entreprenørens materialer og materiel, som befinder sig på pladsen, hvis fjernelse forinden arbejdets færdiggørelse vil påføre bygherren tab. Det samme gælder tegninger, beskrivelser og andet projektmateriale m.v. Der ydes sædvanligt vederlag

for anvendelsen.

- Stk. 6. Ved ophævelse fra den ene parts side er den anden part ansvarlig for det lidte tab efter dansk rets almindelige regler.

J. TVISTER

Syn og skøn

- § 45. Hvis der i tilfælde af uoverensstemmelser mellem parterne eller for sikre bevisets stilling ønskes udmeldt syn og skøn, fremsættes begæring herom til Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, København.
- Ad § 45. Tvister mellem parterne, der udspringer af kontrakten eller parternes samarbejde herom, skal søges bilagt af parterne i mindelighed. Tvister kan søges løst ved mediation gennem mediationsinstituttet (www.mediationsinstituttet.dk)
- Stk. 2. Begæringen skal ved fremsættelsen være ledsaget af
- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer,
  - 2) en skriftlig fremstilling, hvori gives en kort redegørelse for sagen, og som indeholder de spørgsmål, hvorom skønsmandens erklæring ønskes (skønstemaet),
  - 3) de dokumenter, der er af betydning for sagen,
  - 4) eventuel angivelse af de ønskede tekniske kvalifikationer hos skønsmanden og
  - 5) angivelse af, om forretningen mod betaling af et særligt gebyr ønskes fremmet som hastesag.
- Stk. 3. Der udmeldes i almindelighed én skønsmand. Hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil, kan der udmeldes to eller under ganske særlige omstændigheder flere skønsmænd. Der skal ved afgørelsen heraf tages hensyn til parternes ønske.
- Stk. 4. Nyt syn og skøn ved anden skønsmand kan kun finde sted, hvis Voldgiftsnævnet finder, at

der er anledning dertil. Hvis begæring om voldgiftsbehandling af tvisten er indgivet, jf. § 47, tager Voldgiftsretten stilling til fremsatte begæringer om supplerende syn og skøn eller nyt syn og skøn ved samme eller anden skønsmand.

- Stk. 5. Den eller de, der har fremsat begæring om skønsforretningen, hæfter for udgifterne herved, herunder skønsmandens honorar, der fastsættes af Voldgiftsnævnet. Hvis tvisten eller en del deraf indbringes for Voldgiftsretten, tages udgiften og dens nødvendighed i betragtning ved fastsættelsen af sagsomkostninger. Voldgiftsretten fastsætter i så fald skønsmandens honorar.
- Stk. 6. Når nærværende almindelige betingelser - eller tilsvarende betingelser - gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører m.v.), gælder bestemmelserne i stk. 1-5 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.
- Stk. 7. For syn og skøn gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

Sagkyndig beslutning om stillet sikkerhed m.v.

- § 46. På en parts begæring kan Voldgiftsnævnet udpege en sagkyndig til at træffe beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, jf. § 6, stk. 6, og § 7, stk. 3, og om berettigelsen af at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i tilfælde af parternes uenighed som nævnt

---

i § 22, stk. 14.

- Stk. 2. Voldgiftsnævnet kan efter sagens karakter bestemme, at beslutningen skal træffes af flere sagkyndige.
- Stk. 3. Begæringen skal indeholde de oplysninger m.v., som fremgår af § 45, stk. 2. Kopi af begæringen fremsendes samtidig til den anden part i entrepriseaftalen. Ad §46, stk 3 entrepriseaftale, læs totalentreprisekontrakten
- Stk. 4. Voldgiftsnævnet fastsætter en kort frist for modparten til at afgive et indlæg. Den sagkyndige kan - hvor der er særlig anledning dertil - give parterne adgang til at fremkomme med yderligere et indlæg inden udløbet af en kort frist, som den sagkyndige fastsætter. Efter udløbet af fristen træffer den sagkyndige snarest muligt og inden 15 arbejdsdage beslutning om, i hvilket omfang udbetalingskrav skønnes begrundet, og hvem der skal betale udgifterne, herunder den sagkyndiges honorar. Voldgiftsnævnet fastsætter størrelsen af honoraret.
- Stk. 5. Det kan i særlige tilfælde bestemmes, at udbetaling til private bygherrer og til entreprenører betinges af sikkerhedsstillelse. Den sagkyndige træffer i så fald bestemmelse om sikkerhedens art og omfang og om betingelserne for dens udbetaling eller ophør. Ved begæring om udbetaling af bygherrens sikkerhedsstillelse kan den sagkyndige i særlige tilfælde endvidere henvise entreprenøren til at anlægge voldgiftssag efter § 47.
- Stk. 6. Under ganske særlige omstændigheder kan Voldgiftsnævnet forlænge

fristerne i stk. 4 med indtil 10 arbejdsdage.

- Stk. 7. Beløb, der omfattes af beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, skal udbetales senest 3 arbejdsdage efter, at parterne og garanten har fået skriftlig meddelelse om beslutningen.
- Stk. 8. For behandling af sager om sagkyndig beslutning gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

Voldgift

§ 47.	Tvister mellem parterne afgøres af Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, København, hvis afgørelser er endelige.	Ad § 47, stk. 1 tilføjes: Såfremt der mellem parterne opstår en tvist, som ikke kan løses ved forhandling mellem parterne, forpligter parterne sig til at søge tvisten løst ved mægling i henhold til de ved Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed til enhver tid gældende regler herom.
Stk. 2.	Sag for Voldgiftsretten anlægges ved indlevering klageskrift, der stiles til Voldgiftsnævnet.	
Stk. 3.	Klageskriftet skal indeholde: 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer, 2) klagerens påstand samt en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Dokumenterne skal være vedlagt.	
Stk. 4.	Voldgiftsretten består - jf. dog stk. 5 og 6 - dels af 1 medlem	

af Voldgiftsrettens præsidium, udpeget af præsidiets formand, dels af 2 sagkyndige, som efter sagens beskaffenhed udpeges af Voldgiftsnævnet for hvert enkelt tilfælde. Præsidiets formand kan bestemme, at en af suppleanterne i dette skal fungere som Voldgiftsrettens formand.

- Stk. 5. Hvis en part begærer det, suppleres retten med yderligere 2 medlemmer af præsidiet eller dets suppleanter. De dermed forbundne merudgifter fordeles i forbindelse med Voldgiftsrettens afgørelse af spørgsmålet om sagsomkostninger. Det kan da bestemmes, at de udgifter, der er en følge af rettens supplerings, skal udredes af den part, der har rejst krav herom, når retten skønner, at det ikke var tilstrækkeligt begrundet at fremsætte kravet.
- Stk. 6. Er parterne enige derom, kan Voldgiftsretten bestå alene af 1 medlem.
- Stk. 7. For Voldgiftsrettens behandling af sagerne gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed. I øvrigt gælder lov om voldgift.
- Stk. 8. Når nærværende almindelige betingelser - eller tilsvarende betingelser - gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører, m.v.), gælder bestemmelserne i stk. 1-7 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.